

Zelfsturend succesvol: naar een krachtig zelfsturend team

written by Inge van Schijndel
18 januari 2023

Onderwijs staat nooit stil. Denk aan wet- en regelgeving die verandert, kwalificaties die worden herzien, onderwijsvernieuwingen die worden doorgevoerd of de wisselingen die plaatsvinden binnen je team. Het onderwijs is altijd in beweging. Steeds wordt er gekeken naar hoe het onderwijs nóg beter aan kan sluiten bij de leerling of student. Hierdoor kom je met je team voor diverse uitdagingen te staan. Hoe zorg je ervoor dat je deze uitdagingen ook iedere keer weer gezamenlijk op kunt pakken? Daarvoor dien je als zelfsturend team stevig in je schoenen te staan. Maar hoe wordt je een krachtig zelfsturend team? Wat is daarvoor nodig?

Naar een zelfsturend team

Als team heb je de opdracht het [krachtig onderwijs](#) te ontwerpen en te geven. Daar zet iedereen zich iedere dag weer voor in. Doorlopend wordt er ingespeeld op onderwijsvernieuwingen, maar kan het complete team zich ook vinden in deze onderwijsvernieuwingen? Zit iedereen op dezelfde lijn met dezelfde [visie](#)? Kun je hierover in gesprek met elkaar en mogen diverse meningen er dan zijn? Klinken deze vragen bekend? Hierbij een aantal richtlijnen om te werken aan een krachtig zelfsturend team.

Naar een gezamenlijk doel

Om als zelfsturend team succesvol te kunnen functioneren zijn er een aantal aandachtspunten waar je als team aan kunt werken. Zo geeft het je team sturing wanneer er een [gezamenlijk en motiverend doel](#) ligt. Hierdoor is helder waar naartoe gewerkt wordt en dat geeft richting en het gevoel dat iedereen dezelfde kant op wil.

Daarbij mag het doel best uitdagend zijn, dat geeft ook energie, maar moet niet als onmogelijk voelen. Sta gezamenlijk eens stil bij vragen zoals: Waar werken we naartoe? Werken we ook allemaal naar hetzelfde teamdoel en bedoelen we daarmee hetzelfde? Waarom vinden we het belangrijk wat we doen en waarom worden we hier enthousiast van?

Het is goed om hier geregeld bij stil te staan en erachter te komen of ieder teamlid hetzelfde teamdoel voor ogen heeft. Op deze manier zorg je er samen voor dat alle neuzen dezelfde kant op staan.

Gedeelde verantwoordelijkheid

Als team ben je afhankelijk van elkaar. Je hebt elkaar nodig om verder te kunnen groeien. Neem elkaars inbreng dan ook serieus. Iedereen probeert op zijn eigen manier bij te dragen aan het gezamenlijke doel en dat is hoe dan ook waardevol. Heb aandacht voor elkaar en luister ook naar de inbreng van de minderheid. Dit kan bijvoorbeeld door de methode van [Deep Democracy](#).

Daarnaast zie je vaak verschillende rollen terugkomen in een team. Denk aan iemand die de planner is, de notulist, de voorzitter, de kartrekker etc. Blijf niet alleen in je eigen rol hangen, maar denk met elkaar mee en wissel eens van rol binnen het team. Door de rollen af te wisselen, kom je als team nog sterker te staan, omdat je jezelf beter kunt verplaatsen in de ander. De verantwoordelijkheid binnen het team zal hierdoor breder gedragen worden.

Communicatie

Er wordt vaak gezegd dat communicatie de sleutel tot succes is. De communicatie binnen een team maakt dat een team staat met elkaar of valt. Om goed te communiceren met elkaar is het van belang [tijd te maken voor elkaar](#), zodat er daadwerkelijk ruimte is om met elkaar te sparren. Dat klinkt waarschijnlijk logisch, maar door de waan van de dag lopen collega's elkaar nog wel eens mis. Denk bijvoorbeeld aan individuele afspraken die iedereen heeft, waardoor je geen gezamenlijk moment kunt vinden om samen te komen. Het kan helpen om hier afspraken over te maken en overlegmomenten vooruit te plannen.

Zoals eerder genoemd probeert iedereen op zijn of haar manier een steentje bij te dragen aan het team. Het is daarom goed om open te staan voor elkaar ideeën, informatie te delen en daar ook transparant in te kunnen zijn en open te staan voor elkaars feedback. Probeer kritisch naar elkaar te luisteren en te horen wat de ander zegt.

Dat betekent ook dat je soms kritiek kunt krijgen, maar weet hoe je daarmee om kan gaan. Probeer in het team te praten mét elkaar in plaats van over elkaar, daarmee wordt ruis binnen het team voorkomen. Het kan helpend zijn om een overleg te starten met een check-in en af te sluiten met een check-out. Dan weet je hoe een ander erbij zit en hoe een ieder het overleg uiteindelijk verlaat.

Respect voor verschillen

Iedereen is anders, iedereen is uniek en dat maakt het werken in een divers team zo fijn. Juist daardoor kun je als team succesvol zijn. Benut elkaars verschillen en durf daarom ook jezelf te zijn. Doordat iedereen verschillend is, draagt iedereen andere kwaliteiten bij en kan ieder een eigen rol binnen het team innemen. Dat versterkt elkaar. Natuurlijk kunnen verschillen ook voor botsingen en irritaties zorgen, wanneer de verschillen zeer groot zijn, maar ook hier geldt dat open communicatie het antwoord is. Durf daarom met elkaar het gesprek aan te gaan, zeker wanneer je het niet met elkaar eens bent. Het is de kunst om verschillen te accepteren en gezamenlijk naar mogelijkheden te kijken.

Flexibiliteit

Teams zijn voortdurend in beweging, in ontwikkeling, experimenteren en evalueren en stellen bij waar nodig. Doorlopend bezig zijn met veranderingen, vraagt van een team om mee te bewegen. Dit kan op den duur ook weerstand oproepen bij collega's. Zorg er met elkaar voor dat weerstand in het team bespreekbaar wordt gemaakt. Waar komt de weerstand vandaan? Waarom is het team bezig met een andere aanpak en wat is het gezamenlijke doel ook weer? Probeer te voorkomen dat iemand het gevoel heeft dat het wordt opgelegd, maar geef iemand wat meer tijd en ruimte en ga erover in gesprek. Bespreek met elkaar nogmaals het gezamenlijke doel, de meerwaarde voor het team en het onderwijs en de kaders waarbinnen een ontwikkeling plaats vindt. Dit kan duidelijkheid bieden, sturing geven en weerstand wegnemen.

Initiatief

Zit jij bomvol goede ideeën, maar ben je bang om deze in te brengen? Of zie je bij voorbaat al beren op de weg, waardoor het toch een onmogelijk idee lijkt? Laat dit los en ga ervoor. [Het delen van je ideeën](#), het nemen van initiatief en het hebben van een pro-actieve houding geeft het team energie. Jouw ideeën kunnen zorgen voor inspiratie bij andere collega's, waardoor je verder komt in het proces. Laat de obstakels die je voor je ziet even links liggen en probeer buiten de kaders te denken en te brainstormen en borduur voort op elkaars ideeën. Durf zo nu en dan een risico te nemen en je zult zien dat het beloond wordt. Daag ook andere collega's uit om lef te tonen.

Meer over teamsucces

Sta eens stil bij waar jullie als team momenteel staan en daag jezelf en je team uit om ook buiten de comfortzone te kijken. Bespreek met elkaar waar de kracht ligt van het team en waar nog extra aandacht aan besteed mag worden. Wil je hier dieper induiken of nog meer weten over teamsucces, kijk dan eens naar 'Handboek teamcoaching, helpen zonder bemoeizucht' van Martijn Vroemen.

Literatuur

Succesfactoren: het Teamwiel (Handboek Teamcoaching van Martijn Vroeman)

Dit artikel is afkomstig van [Vernieuwend onderwijs.nl](https://www.vernieuwend onderwijs.nl).

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

Vernieuwender**wijs**